

Складні слова. Правопис складних слів

- **Складні слова- це слова, які мають два чи більше коренів:**

- Чорнослив, землетрус, водогідролікування.

Разом

1) слова з першим іншомовним компонентом : архі-, архи-, бли́ц-, гіпер-, екстра-макро максі-, міді-, мікро-, міні-, мульти-, нано-, полі-, преміум-, супер-, топ-, флеш-: анти-, віце-, екс-, контр-,лейб-, обер-, штабс-, унтер, ультра-: антивірус, віцепрем'єр, віцеконсул, ексчемпіон, ексміністр, експрезидент, контрадмірал, контрудар, лейбгвардієць, оберлейтенант, штабскапітан, унтерофіцер. макромолéкула, макроекономіка, максіодяг, мідіодяг, мікроорганізми,
Запам'ятай! Із власною назвою (прізвищем) такі компоненти пишемо з дефісом: «Анти-Дюринг», екс-Югосла́вія.

2) складні слова, утворені поєднанням залежних слів (від однієї частини можна поставити питання): верболіз - лоза (яка?) вербова; газобалон балон (який?) газовий, снігопад – падає (що?) сніг

3) складні іменники, утворені з дієслова у формі другої особи однини наказового способу та іменника: горі́цвіт, зірві́голова, перекоті́поле, пройді́світ; Колі́вушко, Непі́йпиво, Непі́йвода, Перебу́йніс, Тягну́бік, Убу́йвовк (прізвища);

Через дефіс

1) слова, утворені повторенням того ж самого слова, поєднанням слів з однаковим коренем, синонімічних або антонімічних слів писав-писав, великий-превеликий, більш-менш, тишком-нишком
Запам'ятай! Два однакових іменники або числівники, один з яких має форму називного відмінка, а другий — орудного, пишемо окремо: кінéць кінцéм, честь чéстю, чин чі́ном, одні́м одна́.

2) складні слова, утворені поєднанням незалежних слів (між ними можна поставити і), відтінки кольорів : художниця-карикури́стка, українсько-російський, школа-інтернат, блідо-рожевий
Запам'ятай! Жовтогарячий, червоногарячий - разом

3) Близькі за значенням слова, що передають єдине поняття: хліб-сіль (їжа) батько-мати (батьки)

північноамериканський

Сторони світу
Північно-східний

-ИКО

Медико-генетичний
Фізико-математичний

Смаки
Кисло-солоний

КОЛЬОРИ

Синьо-жовтий
Яскраво-червоний

**ДЕФІС
ПИШИ!**

Виговська Валентина
Олевська гімназія

Виговська Валентина
Олевська гімназія

Складні слова
Українсько-польський
Професійно-технічний
Монголо-татарський
Музично-танцювальний

Військово-
Военно-

Військово-морський

Одиниці

вимірювання
Кіловат-година
Тонна-кілометр

Жовтогарячий
Червоногарячий
Золотогарячий
Білосніжний
АЛЕ! Сніжно-білий

Військовополонений
Військовозобов'язаний

Хто?

Ці прикметники втратили свою ознаку і відповідають на питання хто?

Глухоніми
Хитромудрий
Зловорожий

Одна вада

Лісостеп
Самохід
Густолісся

Лісостеповий

Двохсотріччя
Триденний
Сорокагодинний

17-річний
40-денний

РАЗОМ

ЯК?

Важко-, довго-,
легко-
втарчають своє
значення

Важкорозчинний
Довгоочікуваний
Легкозаймистий

Горицвіт
Пройдисвіт
Перебийніс

Правобережний

Правий (який?) берег
Народнопоетичний
народна (яка?) поезія

Суспільно корисний
Абсолютно сухий
Соціально активний

Агро

агроколедж

Зоо

зоомагазин

АВТО

автосалон

Стерео

стереосистема

Аеро

аероплан

Гідро

гідросистема

Вело

велоспорт

Радіо

радіотрансляція

Мото

мотоспорт

Теле

телетрансляція

ФОТО

фотозвіт

ukrainian_language

$\alpha\beta$

Альфа-промені
Бета-розпад

Міні
мініспідниця

Мульти
мультимільйонер

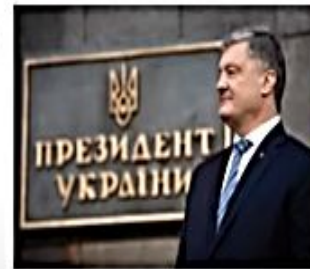

Міді
мідіспідниця

ukrainian_language

Топ
топмодель

↖ **Експрезидент**
Віцепрем'єр

Максі
максісукня

Штабскапітан
Унтерофіцер
Оберлейтенант
Лейбмедик

Запам'ятай!

Лимоннокислий

Лимонно-жовтий

Всесвітньо-історичний

ukrainian_language

Всесвітньо відомий

напів-, полу-

Запам'ятай! Слова із пів пишемо **окремо**: пів а́ркуша, пів відрá, пів годíни, пів лі́тра, пів мі́ста, пів огірка́, пів о́строва, пів я́блука, пів я щика, пів ями; пів Єврóпи, пів Кі́єва, пів Украї́ни.

Якщо ж **пів** з наступним іменником у формі **називного відмінка** становить єдине поняття і не виражає значення половини, то їх пишемо **разом**:

півáркуш, південь, півза́хист, півко́ло, півку́ля, півлітра (розм.пляшка з олією або іншою рідиною ємністю 0,5 літра), півмі́сяць, піво́берт, півова́л, піво́стрів.

Слова з частинками **напів-, полу-** пишемо **разом**: напівавтомат, напівкущ, напівлюдина, полумисок, полукіпок.

Запам'ятай!

Слова із **пів** пишемо **окремо**:

пів а́ркуша, пів відрá, пів годíни,
пів лі́тра, пів мiста, пів огiрка́, пів
о́строва, пів я́блука, пів я щика, пів
я́ми; пів Єврóпи, пів Кíєва, пів
України.

Запам'ятай!

Слова із **пів** пишемо **окремо**:

пів а́ркуша, пів відрá, пів годíни,
пів лі́тра, пів мiста, пів огiрка́, пів
о́строва, пів я́блука, пів я щика, пів
я́ми; пів Єврóпи, пів Кíєва, пів
України.

Зверніть увагу!!!!

Якщо ж **пів** з наступним іменником у формі **називного відмінка** становить **єдине поняття і не виражає значення половини**, то їх пишемо **разом**:

Називний відмінок – єдине поняття!!!	Родовий відмінок – значення половини!!!!
півкуля	пів кулі (половина)
півострів	пів остова (половина)
півзахист	пів захисту
півовал	пів валу
піваркуш	пів аркуша
північ	пів ночі
Півоберт	пів оберта

Слова з частинками **напів-**,
полу- пишемо разом:

напіваавтомат, напівкущ,
напівлюдина, полумисок,
полукіпок.

Розподільний диктант

Ліво/бережний, навчально/виховний мікро/процесор
м'ясо/молочний теле/шоу, видимо/невидимо, чисто/тіл,
купівля/продаж шести/денний, південно/східний
жовто/гарячий, сніжно/білий, авіа/лайнер, кисло/солодкий,
диско/тека, прем'єр/міністр авто/стоп, червоно/коричневий
радіо/вузол, школа/інтернат сіно/в'язалка пів/аркуша,
пів/України, пів/захист, пів/острів, пів/острова, напів/імла,
полу/мисок, пів/ніч.

Разом

лівобережний
мікропроцесор
телешоу
чистотіл
шестиденний
жовтогарячий
авіалайнер
дискотека
автостоп
радіовузол
сінов'язалка

Через дефіс

навчально-виховний
м'ясо-молочний
видимо-невидимо
купівля-продаж
південно-східний
сніжно-білий
кисло-солодкий
прем'єр-міністр
червоно-коричневий
школа-інтернат

-
- Неначе у разках намиста, калина мріє буйнолиста.
 - Дубів ширококронних густолиста залопотіло од вітрів.
 - Рожево-сиза мла сповиває пів степу.

Гра „Третій зайвий“ : визначити у кожному рядку „зайве слово“, пояснюючи свій вибір:

- а) яскраво/синій, жовто/зелений, жовто/гарячий;
- б) фото/модель, фізико/математичний, міні/спідниця;
- в) гіпер/маркет, більш/менш легко/крилий.
- г) гори/цвіт, пів/ Люботина, вербо/ліз
- г) пів/ящика , пів/ огірка, пів/день

***1.** Позначте рядок, де всі слова складні:

- а) будинок, сонце, багатоповерхівка;
- б) навчання, жовтогарячий, кінозірка;
- в) фотоальбом, авіапошта, п'ятиденка;

***2.** Позначте рядок, де всі складні слова пишуться разом:

- а) кімната/кухня, фото/альбом, лісо/степ;
- б) чорно/слив, три/річний, ультра/звук;
- в) міні/спідниця, сон/трава, євшан/зілля;

***3.** Позначте рядок, де всі складні слова пишуться через дефіс:

- а) жовто/гарячий, міні/диктант, синьо/окий;
- б) кімната/музей, сон/трава, українсько/російський;
- в) шеф/кухар, авто/клуб, крає/вид;

***4.** Позначте рядок, де всі слова з пів- пишуться разом:

- а) пів/острів, пів/аркуш, пів/місяць
- б) пів/Києва, пів/яблука, пів/аркуша;
- в) пів/парти, пів/юрти, пів/Одеси;

Домашнє завдання.

Вивчити таблицю ст. 76-77
(підр.ЗНО Авраменка),
виконати тести ст.76-84.